

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦ 11^ο

- ⊙ Η οικογένεια συνιστά μια φυσική ομάδα η οποία προκύπτει από την ένωση 2 ετερόφυλων προσώπων, των οποίων βασική επιδίωξη είναι η απόκτηση παιδιών.
- ⊙ Πρόκειται για μια **θεσμικά, νομικά κατοχυρωμένη μορφή σχέσεων.**
- ⊙ Οι οικογένειες διαφέρουν :
 - ✓ Ως προς τη στάση των γονέων απέναντι στα παιδιά
 - ✓ Ως προς τον τρόπο διαπαιδαγώγησης
 - ✓ Ως προς τον αριθμό των γονέων
 - ✓ Ως προς το φύλο του γονέα σε μονογονεϊκες οικογένειες
 - ✓ Την ύπαρξη άλλων παιδιών στην οικογένεια
 - ✓ Το κοινωνικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων
 - ✓ Το οικογενειακό περιβάλλον, που έχει διαμορφώσει η οικογένεια να ζει
 - ✓ Τη συμπεριφορά μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ

ΤΥΠΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ:

Ζευγάρι και παιδιά
Παππούς, γιαγιά

ΠΥΡΗΝΙΚΗ:

Ζευγάρι και παιδιά

ΜΟΝΟΓΟΝΕΙΚΗ:

Ένας γονέας και παιδιά

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Σημαντικές λειτουργίες τις οποίες επιτελεί η οικογένεια είναι:

- ✓ Η παροχή φροντίδας και προστασίας των παιδιών,
- ✓ Η εξασφάλιση υποστήριξης,
- ✓ Η κοινωνικοποίηση των παιδιών,
- ✓ Η δημιουργία στενών συναισθηματικών σχέσεων μεταξύ των μελών της.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Κάθε οικογένεια διανύει έναν κύκλο ζωής και διέρχεται διάφορα στάδια εξέλιξης
 1. Προετοιμασία για οικογένεια. Επιλογή συντρόφου
 2. Η ανάπτυξη της οικογενειακής ζωής. Γέννηση παιδιών.
 3. Η εξέλιξη της οικογενειακής ζωής. Απομάκρυνση παιδιών από την οικογενειακή εστία και δημιουργία δικών τους οικογενειών.
 4. Τελική φάση της οικογενειακής ζωής. Φάση συνταξιοδότησης. Φυσικό τέλος οικογένειας (θάνατος)

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

- ◉ Η στενή σωματική επαφή του παιδιού με τη μητέρα, ιδιαίτερα κατά τα 2 πρώτα έτη της ζωής του, είναι σημαντική για την σωματική και τη συναισθηματική ανάπτυξη του, καθώς και για την υγεία του.
- ◉ Η συμπεριφορά της μητέρας, οι στάσεις που εκδηλώνει προς το παιδί κατά την περίοδο της πρώιμης ηλικίας, όπως η αποδοχή, η απόρριψη, η αποστέρηση της αγάπης έχουν σύμφωνα με τις έρευνες σοβαρές συνέπειες στην ψυχοσωματική ανάπτυξη του παιδιού, καθώς και στις σχέσεις που διαμορφώνει με τα άλλα πρόσωπα.
- ◉ Η μητέρα ενθαρρύνει σταδιακά την αυτονόμηση του παιδιού και την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας του.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

- ◉ Ο ρόλος του πατέρα είναι εξίσου σημαντικός για την ανάπτυξη του παιδιού , όσο αυτό μεγαλώνει και εξελίσσεται.
- ◉ Ο ρόλος του πατέρα είναι συμπληρωματικός προς το ρόλο της μητέρας.
- ◉ Ο χρόνος που αφιερώνει για τα παιδιά , η μόρφωση και η ποιότητα της αλληλεπίδρασης πατέρα και παιδιού καθορίζουν σε σημαντικό βαθμό την μετέπειτα ψυχοκοινωνική προσαρμογή του παιδιού και την ηθική ανάπτυξη του.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΟΝΕΙΚΩΝ ΡΟΛΩΝ

ΣΤΟΡΓΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

- Εκφράζουν αγάπη, στοργή
- Ενθαρρύνουν και επιβραβεύουν το παιδί
- Είναι ήρεμοι και πράοι με το παιδί τους
- Αφιερώνουν αρκετό χρόνο σε αυτό.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

- Εχθρική και απορριπτική στάση προς τη συμπεριφορά του παιδιού.
- Σπάνια εκδηλώνουν αγάπη και στοργή.
- Δεν αναγνωρίζουν την προσωπική αξία του παιδιού
- Είναι οξύθυμοι και βίαιοι.
- Σπάνια το επιβραβεύουν και το ενθαρρύνουν.

ΥΠΕΡΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

- Ανησυχούν συνέχεια για την ασφάλεια του παιδιού.
- Οι ίδιοι είναι εξαιρετικά αγχώδης και ανασφαλείς.
- Δείχνουν υπερβολική προσκόλληση προς το παιδί.
- Μεταβιβάζουν τους προσωπικούς φόβους τους στο παιδί.
- Κάνουν το παιδί να φοβάται τη ζωή.
- Φοβούνται μήπως ανεξαρτητοποιηθεί το παιδί και φύγει μακριά τους.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΟΝΕΙΚΩΝ ΡΟΛΩΝ

ΑΥΤΑΡΧΙΚΟΙ

- Ασκούν υπερβολικό έλεγχο στη συμπεριφορά των παιδιών.
- Θέτουν όρια και κανόνες που απαιτούν να τηρούνται ευλαβικά.
- Σπανία επαινούν και επιβραβεύουν το παιδί.
- Φοβούνται να δείξουν στοργή και ενδιαφέρον στο παιδί.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ

- Σέβονται τα ενδιαφέροντα του παιδιού.
- Σέβονται την προσωπικότητα του παιδιού.
- Επιδιώκουν τη συνεργασία με το παιδί.

ΕΠΙΤΡΕΠΤΙΚΟΙ

- Αποφεύγουν να θέτουν κανόνες.
- Έχουν ελάχιστες απαιτήσεις από τα παιδιά τους.
- Ανέχονται κάθε παρόρμηση τους.

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΑΔΕΡΦΙΑ

- ◉ Οι περισσότερες οικογένειες συνήθως έχουν 2 παιδιά.
- ◉ Ένα από τα πιο σημαντικά αναπτυξιακά επιτεύγματα της νηπιακής ηλικίας είναι η δημιουργία σχέσης με ένα άλλο παιδί, που κυρίως είναι ο αδελφός ή η αδελφή.
- ◉ Τα αδέλφια γενικώς εκδηλώνουν άμεσα το ενδιαφέρον τους το ένα για το άλλο.
- ◉ Τα πιο μικρά μιμούνται πιο πολύ τα μεγαλύτερα .
- ◉ Τα αδέλφια εκδηλώνουν συμπάρασταση και αλληλεγγύη, αμοιβαία στοργή και ενδιαφέρον στη μεταξύ τους σχέση.
- ◉ Ορισμένες όμως φορές εκδηλώνουν σχέσεις ζήλιας και ανταγωνισμού.
- ◉ Έχει παρατηρηθεί ένα είδος προσκόλλησης από την πλευρά των μικρότερων αδελφών στα μεγαλύτερα , τα οποία μπορεί να αποτελέσουν ασφαλή βάση για τα μικρότερα , ιδιαίτερα σε περίπτωση απουσίας της μητέρας ή και των δυο γονέων.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

- ◉ Η αυτοεκτίμηση του ανθρώπου στηρίζεται στην εκτίμηση της γενικής σωματικής κατάστασης και λειτουργίας του, των πνευματικών ικανοτήτων και των κοινωνικών σχέσεων που αναπτύσσει.
- ◉ Οι γονείς συμβάλλουν στη διαμόρφωση της αυτοεκτίμησης των παιδιών, είτε αυτή είναι θετική είτε αρνητική γιατί είναι η πρωταρχική πηγή πληροφόρησης για την προσωπική τους αξία.
- ◉ Οι πρώτες εμπειρίες του ατόμου κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία σχηματίζουν τον βασικό πυρήνα της αυτοεκτίμησης του παιδιού και αντικατοπτρίζονται στη στάση του απέναντι στον εαυτό του.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

- ◉ Η θετική αυτοεκτίμηση της μητέρας και η συναισθηματική ωριμότητα της επιδρούν θετικά στη διαμόρφωση υψηλής αυτοεκτίμησης από την πλευρά του παιδιού.
- ◉ Όταν η μητέρα δεν αισθάνεται επαρκής κατά την εκπλήρωση του μητρικού της ρολού, τότε δημιουργεί αντίστοιχα συναισθήματα και στο παιδί σχετικά με την εμπιστοσύνη που μπορεί να έχει στην προσωπική του αξία.
- ◉ Οι ενδοοικογενειακές σχέσεις συμβάλλουν κατά τρόπο καθοριστικό στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης του παιδιού, άλλα και στη δημιουργία του βασικού αρχικού πυρήνα της.